

men jeg kan ikke see rettere, end at det ærede Medlem i denne Retning har den samme Betragtningssmaaade, som naar han troer med Fordeel for Staten at kunne flytte Stovene fra Verne over paa Sjællands Bestyft. Dette siges ogsaa at være statsøconomisk rigtig, men jeg kan ikke fatte det. Egesaalkid som jeg imidlertid skal forsøge at bringe ham fra fra denne Tanke, ligesaa lidt skal jeg forsøge at bringe ham fra den Tanke, at Bortforpagninger ere statsøconomisk rigtige, men jeg fastholder min Betragtning, at de ere statsøconomisk urigtige, thi jeg troer, at Nationalvelstanden netop fremmes ved, at Landets smaa Jordbrugere faae den Smule Jord, hvorpaa de have at arbejde, til fri Eendom. Jeg anseer det ikke for nødvendigt, at Godseierne skulle have Dispositionsret over den fæstebundne Bønderjord, for at de kunne faae Brugerne til at udpisse Jorden, som man siger. Der er Sands tilstede for Agerbruget; jeg troer ligeledes, der er Flid tilstede, og derfor behøver man ikke paa denne Maade at faae Jorden udpint og udpisset. — Det ærede Medlem for Hjørring Amts 3die Valgkreds (E. C. Nyholm) fraraadede ligeledes stærkt Forslaget under Nr. 1. Blandt hans Betæneligheder var der den, at det var farligt at røre ved en Lov, som neppe var et halvt Aar gammel, men naar det ærede Medlem kommer med et saadant Motiv, maa det være mig tilladt at henpege paa det Factum, at Loven er gammel, thi Forpagningsloven er fra 1792. At den ifjor fik en ny Klædning, kan ikke gjøre den yngre, og Forpagningsretten har altsaa været tilstede for adskillige Bøndergods-eiere. Dernæst maa jeg bemærke, at det ikke er mig, men Regjeringen, som har indbragt det foreliggende Lovforslag, der vilde røkke ved den et halvt Aar gamle Lov, hvis den kun var et halvt Aar gammel, hvad den ikke er, da den snart er 80 Aar gammel. Jeg kan altsaa heller ikke af den Grund have nogen Betænelighed ved at fastholde Forslaget under Nr. 1. — Det ærede Medlem for Præsto Amts 1ste Valgkreds (Scavenius) undiede sig over, at Regjeringen vilde forandre Noget ved dette Forhold, da det var godt nok, som det nu var, og jeg skal indrømme, at denne An-

skuelse er naturlig fra en Godseiers Standpunkt, men det vilde dog have været bedre slet ikke at røre ved § 11 i Forordningen af 1792. Derefter havde Godseierne en endnu større og mere udvidet Frihed til at disponere over Fæstestederne og faae dem ind under det frie Contractsforshold, hvorved man kan komme bort fra Aanden og Tønen i det hele Fæsteforshold; det er netop det, jeg slet ikke vil. — Den høitærede Indenrigsminister udtalte, at det var en heldigere Brugsmaaade, der her indførtes, idet den — jeg troer, den ærede Minister udtalte sig saaledes — var til Fordeel for dem, som faae Stederne i Brug, og jeg skal ikke indvende Noget herimod. Som allerede anført findes der Godser, hvis Eiere af Princip paa ingen Maade ville sælge, og hvad gjør det en saadan Mand, at han paadrager sig et lille personligt Tab, naar han derved kan fastholde sit Princip og blive fri for at afhænde Fæstestederne til Selveiendom? En saadan Godseier kan rolig sige: Skal jeg lide et lille personligt Tab, saa lad gaae, men mit Princip opgiver jeg ikke. Kommer Tid, kommer Naad, og naar jeg først har afsluttet en Contract paa 50 Aar, stoler jeg paa, at den lovgivende Magt ikke vil gaae ind paa at hæve, hvad der engang er indgaaet. Nye Tider, nye Tanker, og man vil maaskee engang sige, at da Selveiendom dog er det Bedste, bør man give Godseierne en Præmie for at sælge. Jeg skal imidlertid ikke indlade mig videre herpaa, men kun fastholde, at jeg ikke kan tiltræde den Mening, at disse Forpagninger vilde være til Fremme for Nationalvelstanden. Det er en Lov, som, hvis der skal tages Hensyn til Nationalvelstanden, er ganske sidsordnet med Loven af 1855 § 3, thi den deri indeholdte Bestemmelse kan ogsaa siges at være til Fremme for Nationaludviklingen; det er to Ting, som ere lige stillede hver i sin Retning. Naar man imidlertid betragter Sagen fra det nationale Standpunkt uden at see hen til Fordelen enten for Fæstere eller for Godseieren, kan jeg ikke i mindste Maade tiltræde Forpagningsloven, uden at jeg tvinges dertil. Det forekommer mig, at Selvstændighed og Selvbewidsthed fremmes langt bedre og langt lettere, naar Befolkningen eter, hvad den